

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

NOU 2009:18 – Rett til læring. Høringsuttalelse

Herved oversendes vår høringsuttalelse vedrørende ovennevnte NOU 2009:18 – Rett til læring.

Med vennlig hilsen
Pr.pr. Briskeby skole og kompetansesenter as

Vigdis Lygren
Adm. direktør

Vedlegg

NOU 2009:18 Rett til Læring - Høringsuttalelse

1. Sammendrag

I NOU 2009: 18 Rett til læring er det fremmet forslag som vil kunne få stor betydning for de målgrupper som faller inn under opplærings- og rådgivningsvirksomheten ved Briskeby skole og kompetansesenter AS(Briskeby). I vår høringsuttalelse vil vi begrense oss til å kommentere forhold som direkte angår virksomheten ved Briskeby. Det gjelder særlig utvalgets forslag i avsnittene 14.2 og 16.3.3.

Briskeby støtter ikke forslaget om fjerning av retten til spesialundervisning. Vi mener det er viktig å opprettholde kravet om sakkyndig vurdering slik det er formulert i dagens lovverk.

Vi mener at skoletilbudet må videreføres som en landsdekkende skole under Utdanningsdirektoratet. Briskebys utadrettede rådgivning og metodeutvikling må knyttes tett opp til skolen og dennes aktivitet. Dette innebærer at disse tjenestene må samlokaliseres med skolen. Både skolen og de utadrettede tjenestene må inngå i det statlige støttesystemet for hørselshemmede.

Briskebys tjenester er mer omfattende enn det som behandles av utvalget. Briskeby planlegger nå også en sterkere satsning på tiltak rettet mot høyere grad av integrering av hørselshemmede i arbeidslivet. Briskebys tjenester innen opplæring, rådgivning og habilitering/rehabilitering er faglig og organisatorisk knyttet sammen på en måte som gir meget positive resultater overfor brukerne. Ved vurdering av Briskebys tjenester må samspillet mellom tjenestene tillegges avgjørende vekt.

Briskebys satsning på utvidet tjenestetilbud, det nødvendige samspillet mellom tjenestene og det forhold at tjenestene går utover utvalgets mandat, kan tilsi behov for en egen utredning om Briskeby.

For øvrig mener Briskeby at:

- Briskebys målgrupper vil øke i årene fremover
- Briskebys tjenester er basert på tett samspill mellom tilbud rettet inn mot effektiv opplæring, sosial inkludering og økt yrkesaktivitet og må vurderes i en bredere sammenheng enn det Midtlyngutvalgets mandat innebærer
- Samspillet mellom Briskebys tjenester er en forutsetning for gode resultater
- Briskebys tilbud må være et ansvar for offentlig sektor og videreføres som en del av det offentlige tilbud
- Tett samarbeid med offentlige myndigheter innen opplæring, helse og inkluderende arbeidsliv er nødvendig for videreutvikling av tjenestene
- Briskeby vil være utviklingsorientert, åpne for bruk av ny teknologi og videreutvikling av pedagogisk metodikk
- Briskeby vil sammen med oppdragsgivere bidra til økt effektivitet og bedre økonomiske styringssystemer
- Briskebys tilbud gir samfunnsøkonomisk gevinst. Briskebys tjenester bidrar til å redusere belastningen på trygdebudsjettene

2. Briskebys tjenestetilbud

Briskebys tilbud overfor hørselshemmede omfatter

- heltidselever i videregående skole
- utadrettet rådgivningsvirksomhet overfor knutepunktskoler og øvrige videregående skoler, PP-tjenesten
- rehabilitering av voksne hørselshemmede med sikte på inkludering i arbeidsliv og sosiale sammenhenger.

Virksomheten er forankret i Briskebys talespråklig pedagogisk metode som er utviklet gjennom mer enn 50 års virksomhet. Briskebys pedagoger er utdannet spesielt for opplæring av tunghørte. Kurs-/undervisningslokaler er utformet med sikte på best mulig læringsbetingelser for målgruppen. Senterets tjenester er tilpasset nye forskningsresultater og teknologiske muligheter i nært samspill med brukerne og deres organisasjoner.

Briskebys tjenester er mer omfattende enn det som behandles av Midtlyngutvalget. Briskeby ivaretar samfunnsmessige målsettinger innen både utdannings-, helse- og arbeidslivssektoren. Briskebys resultater overfor målgruppene, er fundert på erfaringsbasert kunnskap og pedagogiske metoder utviklet i tett samspill mellom fagmiljøene og brukermiljøene. Dette samspillet må tillegges avgjørende vekt ved vurdering av Briskebys organisering.

3. Utvalgets forslag

3.1. Punkt 14.2 og 14.2.1 om rett til spesialundervisning

Utvalget foreslår at retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 erstattes av en *rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen*. Briskeby mener at den individuelle retten til spesialundervisning, slik den eksisterer i dag, er en nødvendig rettighet for å sikre funksjonshemmede barn et tilstrekkelig opplæringstilbud. Som en del av forslaget ønsker utvalget å fjerne kravet om obligatorisk sakkyndig vurdering (punkt 14.2.1). Etter vårt syn vil dette ha klare negative konsekvenser. Forslaget forutsetter at bostedsskolene skal inneha omfattende kunnskap og kompetanse om tilrettelegging for hørselshemmede. Dette er etter vårt syn urealistisk slik situasjonen er i dag.

Uten sakkyndig vurdering er det stor fare for at andre hensyn enn de som er til det beste for eleven vinner gjennom. Etter Briskebys syn er det ønskelig med en ytterligere styrking av posisjonen til sakkyndige vurderinger i saksgangen snarere enn en svekking slik utvalget legger opp til med sitt forslag.

Utvalget skriver i sitt forslag at den som har ansvaret for gjennomføring av ekstra tilrettelegging i opplæringen, må ha relevant kompetanse, eksempelvis være spesialpedagog. Spesialpedagogisk kompetanse er imidlertid ikke noen garanti for kunnskap om tilrettelegging for hørselshemmede. Vårt inntrykk er at slik kompetanse i svært liten grad finnes på den enkelte skole. God spesialundervisning for hørselshemmede innebærer ofte en kombinasjon av tekniske, pedagogiske, organisatoriske og akustiske tilretteleggingstiltak som til sammen

krever ulik og sammensatt fagkompetanse. Dette er fagkompetanse som kommer til uttrykk i en sakkyndig vurdering.

Ved å gjøre sakkyndig vurdering sekundær i saksgangen frem mot enkeltvedtaket flyttes ytterligere ansvar over på foreldre/foresatte ved at disse selv må ta initiativ til en sakkyndig vurdering. Således kan det legges opp til et system som i praksis vil forutsette at eleven må ha ressurssterke foresatte for å få nødvendig tilrettelegging og spesialundervisning.

Briskeby støtter ikke forslaget om fjerning av retten til spesialundervisning. Vi mener det er viktig å opprettholde kravet om sakkyndig vurdering slik det er formulert i dagens lovverk.

3.2. Punkt 16.3.3 Tilbudet innenfor hørselsfeltet

3.2.1 Behov for videregående opplæring ved Briskeby

I NOU 2009:18, avsnitt 16.3.3 slår utvalget fast at det fortsatt kan være et tilstrekkelig elevgrunnlag for særskilte heltidsskoler for hørselshemmede på videregående opplæringsnivå. ”Utvalget mener at så lenge behovet tilsier det, er det derfor naturlig at Briskeby skole med nåværende lokalisering fortsetter å ivareta denne opplæringen.” Utvalget erkjenner således nødvendigheten av det spesialtilbud til hørselshemmede som gis ved Briskeby. Antall heltids- og deltidselever i hørselssektoren er gjengitt i tabell 9.4 på side 110 i utredningen. Mens elevtallet ved hørselsskolene er vesentlig redusert fra 2002 til 2008 har Briskeby hatt en helt annen utvikling med klar vekst i antall elever. Denne veksten har fortsatt i 2009 og forventes å stige ytterligere i årene som kommer.

Midtlyngutvalget har for øvrig pekt på at antall barn med hørselsskader viser økende tendens i barnehager (se tabell 11.1 side 130). Videre vil antall CI-opererte stige og stadig flere vil dermed kunne ha behov for talespråklig opplæring.

Elevene ved Briskeby har høy gjennomføringsgrad og gode resultater. Vi vil også fremheve at elevene ved Briskeby i økende grad har tilleggshandikap. Disse elevene krever større innsats i form av støtte. Opplæringsstilbudet må derfor ses i et habiliterings-/rehabiliteringsperspektiv.

3.2.2 Organisering av skolevirksomheten

På bakgrunn av at Utvalget har erkjent behovet for fortsatt drift av videregående skole ved Briskeby, synes den logiske konsekvens å være at staten fortsatt må ta ansvar for virksomheten. Skolen gir et landsdekkende tilbud og fremstår som et meget godt spesialpedagogisk alternativ.

Utvalget mener imidlertid at skolen av ”prinsipielle årsaker bør få sin godkjenning og finansiering i privatskoleloven. Utvalget foreslår derfor at skoledriften ved Briskeby skole og kompetansesenter søkes godkjent i privatskoleloven ...”. Briskeby har vanskelig for å forstå begrunnelsen for å privatisere virksomheten. Briskeby har drevet skole i en årrekke basert på avtale med Utdanningsdirektoratet. Etter vårt syn har avtalen og samarbeidet med Utdanningsdirektoratet fungert tilfredsstillende.

Vi vil også vise til at Briskeby gjennom mange år har hatt eksamensrett uten noen problemer eller innvendinger. Den metodiske tilretteleggingen muliggjør at elevene kan følge nasjonale læreplaner og gå opp til nasjonalt gitte eksamener på lik linje med andre norske elever i videregående skole. Eksamensrett innebærer samtidig at elevene trekkes ut til eksamen på lik linje med andre elever i videregående skole og eksamineres etter samme system, det vil si med sensorer fra andre videregående skoler. Lærerne ved Briskeby sensurerer ved eksamen i andre videregående skoler. Briskeby har praktisert eksamensrett på lik linje med offentlige videregående skoler i samarbeid med Buskerud Fylkeskommune.

Vi ser således ikke nødvendigheten av å omdanne skolen til privatskole. **Vi mener skoletilbudet må videreføres som en landsdekkende skole under statlig forvaltningsansvar under Utdanningsdirektoratet.**

3.2.3 Kompetansesenter/utadrettet virksomhet

På side 185 i avsnitt 16.3.3 peker utvalget på at Briskebys (og Andebu kompetanse- og skolesenters) utadrettede virksomhet enten kan ivaretas etter særskilt avtale og finansiert av direktoratet, eller overtas av aktuelle spesialpedagogiske regionsentre. Utvalget er således enig i at også denne virksomheten må opprettholdes, men har ikke foretatt noen selvstendig vurdering av organiseringen.

Vi vil understreke at Briskeby gjennom sin samlokalisering av skole og kompetansesenter er eneste institusjon i Norge for utvikling av tunghørtpedagogikk og opplæring av "hørselspedagoger" for tunghørte. Skolens samlokalisering med en utadrettet kompetanseavdeling gjør at elevene ved skolen har en fulltids eksperttjeneste tilgjengelig i forhold til sine hørselstekniske og audiopedagogiske behov. Dette ses som en klart positiv faktor og er medvirkende til de gode resultatene.

Samlokaliseringen skaper et unikt samspill mellom skolen, utadrettet virksomhet og rehabilitering. Virksomhetens kompetanse i forhold til elever i videregående opplæring hentes fra heltidselevne. Skolen fungerer som en praksisarena hvor fagfolk utvikler sin kompetanse. Skolen og kompetansesenteret vil derfor fungere som et utstillingsvindu for tunghørtpedagogikk. Egenopplevde eksempler fra klasserommet er sentrale erfaringer for veiledning av kommende lærere i praksis, og kan ofte bedre enn teori si noe om hvordan den tunghørte eleven opplever hverdagen og sin egen læring.

Rehabilitering og utadrettet virksomhet er knyttet til skolen og dennes aktivitet og gir Briskebys fagpersonale unik erfaring og kompetanse i form av audiopedagoger med kunnskap om videregående skole. Denne kompetansen er viktig for å kunne veilede målgruppene på andre skoler i landet.

Tilbudet ved Briskebys utadrettede avdeling og rehabiliteringstilbudet er også viktig for målgruppen i overgang skole – studie – yrke. Tilbudet fungerer som et sikkerhetsnett. Brukerne kan komme tilbake ved behov – både som elev og voksen. Det er meget viktig at miljøet videreføres samlet, og at man unngår omlegging som kan innebære høy risiko for alvorlig svekkelse av et godt opparbeidet faglig miljø og med dette tilbudet til brukerne.

Viktigheten av å opprettholde et talespråklig alternativ på videregående nivå samlokalisert med rådgivning må også sees i sammenheng med dagens utvikling av CI, cochlea implantat, noe som gjør at tunghørtgruppen øker. Dermed øker også behovet for å utvikle metoder i

undervisningen av denne gruppen i forhold til språkutvikling og visuell støtte som ikke er tegnspråk. Etter vårt syn vil metodeutviklingen ha gode forutsetninger for å gi praktiske resultater når den foregår i et tett samspill med skolevirksomheten. Briskeby er unik – og har gjennom alle år utviklet den talespråklige metode overfor målgruppen. Derfor er forholdene på Briskeby særs egnet til å fortsette dette arbeidet.

Vi mener Briskebys utadrettede rådgivning og metodeutvikling må knyttes tett opp til skolen og dennes aktivitet og at dette tilsier samlokalisering med skolen.

4. Behov for grundigere utredning

Som nevnt innledningsvis er Briskebys tjenestetilbud mer omfattende enn det som faller inn under Midtlyngutvalgets mandat. Briskeby ivaretar samfunnsmessige målsettinger innen både utdannings-, helse- og arbeidslivssektoren. I tillegg til de tjenestene som er omtalt ovenfor, og som er rettet mot opplæring av elever i videregående skole, har senteret tilpasnings- og mestringstilbud rettet inn mot unge og voksne med sikte på økt grad av inkludering av hørselshemmede sosialt og yrkesmessig. Det planlegges nå en sterk utbygging av dette tilbudet.

Det er avgjørende at dette tette samspillet mellom fagmiljøene ved Briskeby videreføres. Briskeby som et samlingspunkt og kompetansehevende organ er av stor betydning for andre kompetansemiljøer rettet mot hørselshemmede. Eventuelle endringer som går utover fagmiljøet ved Briskeby vil påvirke andre miljøer som driver opplæring og mestringkurs overfor hørselshemmede. Gjennomføring av endringer som ikke er tilstrekkelig utredet, vil kunne føre til et svekket opplæringstilbud for hørselshemmede, lavere deltakelse i arbeidslivet og svekket sosial inkludering.

Tjenestene ved Briskeby er for øvrig et godt eksempel på den form for velferdsproduksjon som Regjeringen beskriver i sin regjeringsplattform. Regjeringen uttrykker behov og ønske om velferdsproduksjon i samarbeid med frivillige organisasjoner. Briskeby har meget godt fagmiljø og er et godt eksempel på den type velferdsproduksjon som er ønsket av Regjeringen.

At utvalget ikke har vurdert den gjensidige avhengigheten mellom skolevirksomheten og den utadrettede kompetansevirksomheten ved Briskeby, tyder på at utvalget ikke har foretatt noen inngående vurdering av tilbudene. Før eventuelle endringer gjennomføres kan det derfor være hensiktsmessig å gjennomføre en grundigere utredning av behovet for og funksjonene ved Briskeby skole- og kompetansesenter. I en slik utredningsprosess er det viktig at aktuelle fagmiljøer og brukergrupper får anledning til å uttale seg. Kun en mer omfattende utredning vil kunne danne grunnlag for å fatte beslutninger om endringer i tjenestetilbud, organisering eller tilknytningsform for senteret.